

Міняйло Олександр Іванович,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики,
e-mail: ekonteor@yandex.ru
Міняйло Вікторія Петрівна,
к.е.н., старший викладач кафедри фінансового аудиту,
e-mail: vikrak@yandex.ru,
Київський національний торговельно-економічний університет,

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ УКРАИНЫ В СИСТЕМЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ

INNOVATIVE CAPACITY OF UKRAINE IN THE ECONOMIC RELATIONS

Анотація. У доповіді розглянуто основні тенденції розвитку інноваційної діяльності в Україні, сформульовано риси інноваційно-орієнтованої економіки. Наведено напрями створення сприятливих умов розвитку інноваційної діяльності. Проаналізовано сучасний стан ринку інновацій в Україні та визначено позицію України в Глобальному інноваційному індексі.

Аннотация. В докладе рассмотрены основные тенденции развития инновационной деятельности в Украине, сформулированы особенности инновационно-ориентированной экономики. Приведены направления создания благоприятных условий развития инновационной деятельности. Проанализировано современное состояние рынка инноваций в Украине и определена позиция Украины в Глобальном инновационном индексе.

Abstract .You can see the main trends of innovation in Ukraine and the features of the innovation-focused economy in the report. There are directions for creating favorable conditions for innovative development. There are analysis of the current state of the market of innovations in Ukraine and position of Ukraine in the Global Innovation Index.

Матеріальною основою інноваційних процесів є інвестиції. Активізація інвестиційної діяльності, зростання обсягів інвестицій з усіх можливих джерел та їх ефективне використання в інноваційній діяльності є передумовою сталого розвитку економіки України. В інвестиційній діяльності спостерігається недостатнє інвестування національного господарства, що не сприяє економічному зростанню, а це в свою чергу призводить до зниження інвестиційних можливостей держави і суб'єктів господарювання. Хоча останнім часом фіксується певне збільшення обсягів ВВП, складова прогресивних інноваційних змін у цьому збільшенні практично відсутня. Необхідні передумови стабільного економічного зростання на основі інноваційного розвитку по суті не створено [5, с. 229—230].

Українська економіка в період фінансово-економічної кризи гостро відчула негативні наслідки фактичної відсутності реформ у науково-технологічній сфері та відсутності сприятливого інноваційного середовища для підвищення конкурентоспроможності реального сектору і продуктивної зайнятості. Криза виявила як структурні деформації української економіки, так і неготовність науково-інноваційної системи до швидкого впровадження науково-технічної продукції в промисловості, енергетиці, житлово-комунальному господарстві — галузях, де потенційні втрати від використання застарілих технологій особливо значні.

Тільки розроблення і комплексне застосування конкурентоспроможної національної економічної моделі дозволить Україні перетворитися із відсталої транзитивної країни прецесійного типу на країну з високим рівнем добробуту переважної частини суспільства [7, с. 37].

Інноваційно-орієнтована економіка країн світу визначається низкою специфічних для неї рис:

- чітко визначеною спрямованістю відтворювального процесу на досягнення високої технологічної конкурентоспроможності країни за рахунок наукових знань, технологій та інформації;
- наявністю соціально-економічної інфраструктури, що відповідає завданням зростання технологічної конкурентоспроможності до рівня найрозвинутіших країн світу;
- наявністю технологічного і виробничого потенціалу — матеріальних і людських ресурсів, здатних забезпечити випуск конкурентної високотехнологічної продукції;
- порівняно з традиційною економікою значно більш високими показниками економічної ефективності виробництва, які в основному досягаються за рахунок інноваційних факторів.

Так, напрями створення сприятливих умов розвитку інноваційної діяльності країн світу і передумов трансформацій стратегій інноваційної розвитку держави в умовах глобалізації є такі:

- унікальний товар, який приносить споживачу додаткові переваги;
- потужна маркетингова орієнтація на ринок і клієнта;
- глобальна концепція товару, який первісно орієнтований на міжнародний ринок;
- інтенсивний первісний аналіз з метою виділення відповідних ресурсів і техніко-економічного обґрунтування;
- перелік конкретних завдань, вибір цільового ринку;
- попередній відбір з метою максимізації успіху і мінімізації ризиків;

- контроль за перебігом розробки [4, с. 81].
- Сучасний стан ринку інновацій в Україні характеризується такими рисами:
- незначною активізацією інноваційної діяльності підприємств, які займаються дослідженнями і розробкою, що несприятливо позначається на конкуренції в пропозиції інновації, посилюючи елементи процесу монополізації;
 - поглибленням колосального розриву між наукою, яка пропонує нововведення, і промисловістю, що пропонує нововведення у вигляді нової техніки і технології;
 - нерозвиненістю внутрішнього ринку інновацій через те, що ринкові відносини в інноваційній сфері мають випадковий характер;
 - монополізмом виробника нововведень, напівзакритістю ринків інновацій через монопольні бар'єри входу і виходу;
 - незбалансованістю попиту та пропозиції, недостатністю фінансування завершених розробок нововведень;
 - низьким платоспроможним попитом на ринку інновацій, незважаючи на виникнення нових потреб українських споживачів, що можуть бути задоволені тільки за рахунок інновацій;
 - реалізований попит на інновації через низьку платоспроможність відбиває недостатню кількість організаційних і технологічних заходів, що на основі володіння патентом на винахід впроваджують нововведення;
 - якщо на мікрорівні індивідуальна пропозиція інновацій усе-таки існує і повільно зростає, особливо в регіонах з потужним науково-технічним комплексом оборонної промисловості, то на макрорівні сукупна внутрішня пропозиція інновацій у вигляді закінчених НДДКР україно незначна;
 - розквітом тіньової економіки, «сірого» і «чорного» ринків інтелектуальних продуктів;
 - деформацією економічних інтересів суб'єктів ринкових відносин в інноваційній сфері (інтерес не продати, а приховати нововведення, відсутність мотивації до ефективної праці, ризику);
 - низьким рівнем розвитку інфраструктури ринку інновацій, зокрема системи фінансово-бюджетного регулювання і стимулювання інноваційної активності [1].
- Україна представлена в кількох індексах, які оцінюють технологічну й інноваційну конкурентоспроможність країн. Серед них Індекс економіки знань Інституту Світового банку, Загальний інноваційний індекс Табло Інноваційного союзу, що оцінюється компанією EuroINNO за підтримки Єврокомісії, Глобальний індекс інновації міжнародної бізнес-школи INSEAD, Міжнародний індекс інновацій Бостонської консалтингової групи та Глобальний індекс конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму [2, с. 112].
- У Глобальному Інноваційному Індексі серед 141 країни у світі у 2012 році Україна займає, можна стверджувати, почесне 63 місце (табл. 1).

Таблиця 1

ГЛОБАЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ІНДЕКС

Позиція у Глобальному інноваційному індексі	Країна
1	Швейцарія
2	Швеція
3	Сингапур
4	Фінляндія
5	Великобританія
6	Нідерланди
7	Данія
8	Китай
9	Ірландія
10	США
51	Росія
63	Україна

За деякими ключовими індикаторами — факторами інноваційності Україна займає одні з останніх місць. Серед них, зокрема: легкість сплати податків, бізнес-середовище, процедура банкрутства, ефективність уряду, інформаційні технології, кластерні об'єднання, верховенство права, регуляторна політика. Незважаючи на те, що тенденції глобалізації економічних процесів і вплив НТП на економіки країн світу викликають необхідність використання у стратегічних документах

України такого поняття, як інноваційне підприємництво [6, с. 21], низькі позиції у таких індикаторах, як регуляторна політика та легкість відкриття бізнесу характеризують негативне ставлення до останнього з боку держави. Недалеко розмістилась і Росія і не, дивлячись на членство в трійці країн, Швейцарія. Хоча на різних етапах становлення високотехнологічних галузей і компаній уся історія XX століття переконливо доводить, що тільки бізнес забезпечує постійний пошук перспективних напрямків розвитку технологій і впровадження їх у виробництво. В розвинених країнах позабюджетні джерела забезпечують до 90 % загального обсягу внутрішніх витрат на НДДКР, основна роль при цьому належить підприємницькому сектору.

Деякі уряди економічно розвинених країн приділяють увагу інноваційній політиці і стежать за ефективністю впроваджуваних інноваційних технологій. Реалізуючи стратегію інноваційного розвитку країни, урядові органи створюють необхідні умови для розробки і впровадження інновацій. Успішність впровадження інновацій значною мірою визначає конкурентоспроможність організації на ринку [3, с. 10].

Таким чином, слід зазначити, що розробка і впровадження інноваційних проектів — це не лише шлях до підвищення конкурентоспроможності підприємства, але й серйозний стимул економічного розвитку країни. Держава має системно регулювати інвестиційний процес та спрямовувати його на активізацію інноваційної діяльності. Державне стимулювання інноваційної діяльності, має стати одним із пріоритетних напрямків розвитку національної економіки.

Література

1. *Алейнікова О.В.* Економічна політика інноваційного розвитку держави в ринкових умовах: автореф. дис... канд. екон. наук. — Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний аграрний університет, 2004. — 24 с.
2. *Варналій З.С.* Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення / З.С. Варналій, О.П. Гармашова. — К.: Знання України, 2013. — 387 с.
3. *Жаворонкова Г.В.* Теоретичний аналіз трактування понять, пов'язаних з інноватикою / Г.В. Жаворонкова, Ю.В. Аранович // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 1. — С. 10—16.
4. *Корж М.В.* Удосконалення моделі організації інноваційної діяльності на державному рівні при використанні інструментарію міжнародного маркетингу / М.В. Корж // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 2. — С. 77—84.
5. *Онишко С.В.* Фінансове забезпечення інноваційного розвитку. — Ірпін: Націон. академія ДПС України, 2004. — 434 с.
6. *Прилуцька І.А.* Термінологічний підхід до визначення поняття «інноваційне підприємництво» / І.А. Прилуцька // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — № 5. — С. 17—21.
7. *Соскін О.І.* Теоретико-методологічні аспекти аналізу національної економічної моделі / О.І. Соскін // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 3. — С. 36—45.

Павловський Сергій,

здобувач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ В КРИЗІ

ИННОВАЦИОННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ, НАХОДЯЩИХСЯ В КРИЗИСЕ

THE INNOVATIVE INSTRUMENTS OF THE BUSINESS FINANCING, WHICH ARE IN CRISIS

Анотація. У статті розглянуто ряд актуальних питань, пов'язаних із обґрунтуванням альтернативних джерел антикризового фінансування. Метою пропонованої статті є дослідження інноваційних фінансових технологій мезонінного фінансування та краудфандингу у контексті можливостей їх використання для фінансування підприємств, що знаходяться в кризі.

Аннотация. В статье рассмотрен ряд актуальных вопросов, связанных с обоснованием альтернативных источников антикризисного финансирования. Целью предлагаемой статьи является исследование инновационных финансовых технологий мезонинного финансирования и краудфандинга в контексте возможностей их использования для финансирования предприятий, находящихся в кризисе.

Abstract. A number of pressing problems, which are related with substantiation of alternating sources of the anti-crisis financing, were discussed in the article. The aim of the proposed article is the innovative financial technology research of the mezzanine financing and crowdfunding in the context of the possibilities of their usage for business financing, which are in crisis.